

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบการอธิบายแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา และการดำเนินงานเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะคิดต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

1.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 59.3 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.7 เป็นเพศหญิง

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ ร้อยละ 37.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 33.3 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 11.7 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 11.7 มีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 6.2 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด 74 ปี อายุเฉลี่ย 48.73 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.78

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ ร้อยละ 84.6 มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 8.0 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 6.2 มีสถานภาพเป็นหม้าย และร้อยละ 1.2 มีสถานภาพเป็นหย่าร้าง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ ร้อยละ 65.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 24.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน ร้อยละ 7.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ร้อยละ 2.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7-8 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.93 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14

จำนวนแรงในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในภาคเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.0 มีจำนวนแรงงาน 1-2 คน รองลงมาร้อยละ 29.0 มีจำนวนแรงงาน 3-4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.09 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเพื่อยังชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.3 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า รองลงมาร้อยละ 19.1 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.1 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 10.5 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.1 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และร้อยละ 1.9 จบการศึกษาอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	96	59.3
หญิง	66	40.7
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า30	10	6.2
30-40	19	11.7
41-50	60	37.0
51-60	54	33.3
มากกว่า60	19	11.7
อายุต่ำสุด 21 ปี	อายุเฉลี่ย 48.73 ปี	
อายุสูงสุด 74 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.78	
สถานภาพ		
โสด	13	8.0
สมรส	137	84.6
ม่าย	10	6.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หย่าร้าง	2	1.2
สมาชิกในครัวเรือน(คน)		
1-2	12	7.4
3-4	106	65.4
5-6	40	24.7
7-8	4	2.5
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1คน	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.93 คน	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14	
แรงงานในครัวเรือน(คน)		
1-2	128	79.0
3-4	34	21.0
จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1คน	จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.09 คน	
จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 4 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72	
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า	88	54.3
ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า	31	19.1
มัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า	17	10.5
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า	18	11.1
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	5	3.1
อื่นๆ	3	1.9

1.2 ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 70.4 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา 1-2 ปี ร้อยละ 19.1 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา 3-4 ปี ร้อยละ 6.2 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา 5-6 ปี ร้อยละ 4.3 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา มากกว่า 6 ปี (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ประสบการณ์การเลี้ยงปลาของเกษตรกร

ประสบการณ์การเลี้ยงปลา (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	114	70.4
3-4	31	19.1
5-6	10	6.2
มากกว่า 6	7	4.3
รวม	162	100

ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาดำสุด 1 ปี ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาเฉลี่ย 2.34 ปี
 ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสูงสุด 10 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.85

1.3 รายได้ของเกษตรกร

จากการศึกษารายได้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 43.2 มีรายได้ระหว่าง 30,000-50,000 บาท/ปี รองลงมา ร้อยละ 66.4 มีรายได้ระหว่าง 50,001-70,000 บาท/ปี ร้อยละ 12.3 มีรายได้ระหว่าง 70,001-90,000 บาท/ปี ร้อยละ 8.0 มีรายได้ มากกว่า 90,000 บาท/ปี (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 รายได้ของเกษตรกร

รายได้ของเกษตรกร (บาท/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
30,000-50,000	70	43.2
50,001-70,000	59	36.4
70,001-90,000	20	12.3
มากกว่า 90,000	13	8.0
รวม	162	100

รายได้ของเกษตรกรต่ำสุด 30,000 บาท/ปี รายได้ของเกษตรกรเฉลี่ย 59,941.36 บาท/ปี
 รายได้ของเกษตรกรสูงสุด 180,000 บาท/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 21,952.56

1.4 พื้นที่ถือครองของเกษตรกร

จากการศึกษาพื้นที่ถือครองของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 49.8 มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 27.8 มีพื้นที่ถือครอง น้อยกว่า 1 ไร่ ร้อยละ 14.2 มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 6-10 ไร่ ร้อยละ 4.3 มีพื้นที่ถือครองอยู่ระหว่าง 11-15 ไร่ ร้อยละ 4.3 มีพื้นที่ถือครองมากกว่า 15 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ถือครองของเกษตรกร

พื้นที่ถือครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ไร่	45	27.8
1-5 ไร่	80	49.4
6-10 ไร่	23	14.2
11-15 ไร่	7	4.3
มากกว่า 15 ไร่	7	4.3
รวม	162	100

พื้นที่ถือครองต่ำสุด 0.25 ไร่

พื้นที่ถือครองสูงสุด 26.0 ไร่

พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 4.35 ไร่

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.53

1.5 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.1 ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ รองลงมา ร้อยละ 88.9 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 79.6 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 50.6 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 16.0 ได้รับข่าวสารจากวารสาร ร้อยละ 11.7 ได้รับข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 6.8 ได้รับข่าวสารจาก แหล่งอื่นๆ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกร

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	ไม่เคยได้รับ (ร้อยละ)	เคยได้รับ (ร้อยละ)
วิทยุ	80 (49.4)	82 (50.6)
โทรทัศน์	33 (20.4)	129 (79.6)
หนังสือพิมพ์	143 (88.3)	19 (11.7)
วารสาร	136 (84.0)	26 (16.0)
เพื่อนบ้าน	18 (11.1)	144 (88.9)
เจ้าหน้าที่ศูนย์	3 (1.9)	159 (98.1)
แหล่งอื่นๆ	151 (93.2)	11 (6.8)

ได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ต่ำสุด 1 แหล่ง
 ได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ สูงสุด 6 แหล่ง
 ได้รับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ เฉลี่ย 3.51 แหล่ง
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12

1.6 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกร

จากการศึกษาการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรส่วนใหญ่พบว่า ร้อยละ 69.1 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 1-2 ครั้ง/ปี รองลงมาร้อยละ 29.0 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 3-4 ครั้ง/ปี ร้อยละ 1.9 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มากกว่า 4 ครั้ง/ปี (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกร

ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ครั้ง/ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2	112	69.1
3-4	47	29.0
มากกว่า4	3	1.9
รวม	162	100

ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี

ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2.15 ครั้ง/ปี

ติดต่อกับเจ้าหน้าที่สูงสุด 7 ครั้ง/ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.998

1.7 การเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ

การเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพ หมายถึง การเลี้ยงปลาเพื่อให้เกษตรกรมีอาหารประเภทโปรตีนสูงไว้บริโภคในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างเพียงพอ และเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนของเกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไปซื้ออาหารประเภทโปรตีนมาบริโภคในครอบครัว และผลผลิตสามารถที่จะเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานานเนื่องจากเกษตรกรสามารถคัดปลาที่มีขนาดใหญ่มาบริโภคก่อนและเลี้ยงปลาที่มีขนาดเล็กต่อไป และถ้าเหลือจากการบริโภคภายในครัวเรือนของเกษตรกรก็สามารถที่จะนำไปขายเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวของเกษตรกรต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาและ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน ในแต่ละข้อ หลังจากนั้นจะทำการรวมคะแนนของเกษตรกรแต่ละรายเพื่อหาค่าเฉลี่ย แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้นั้นเป็นจุดกึ่งกลางในการแบ่งเป็นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพเป็น 2 ระดับ คือมีความรู้ความเข้าใจในระดับพอใช้ คือมีคะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ย 15.89 คะแนน และมีความรู้ความเข้าใจในระดับดี คือมีคะแนนมากกว่าคะแนนเฉลี่ย 15.89 คะแนน

ตารางที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

N=162

เนื้อหาความ	คำตอบ	
	ถูก จำนวน(ร้อยละ)	ผิด จำนวน(ร้อยละ)
1. ปลานิลจัดอยู่ในกลุ่มปลากินเนื้อ	147 (90.7)	45 (9.3)
2. ปลาชุกจัดอยู่ในกลุ่มปลากินพืช	134 (82.7)	28 (17.3)
3. การให้อาหารปลาในแต่ละครั้งควรให้ปลากินจนอิ่ม	77 (47.5)	85 (52.5)
4. บ่อซีเมนต์ที่สร้างใหม่ต้องนำดินกล้วยไปแช่ไว้เพื่อลดความเป็นกรด	133 (82.1)	29 (17.9)
5. น้ำที่ใช้เลี้ยงปลาที่มีสีเขียวสามารถใช้เลี้ยงปลาได้ดี	105 (64.8)	57 (35.2)
6. การใส่ปูนขาวลงในบ่อเลี้ยงปลาเป็นการช่วยปรับสภาพน้ำให้เป็นกลาง	135 (83.3)	27 (16.7)
7. ควรให้อาหารปลาวันละ 2 มื้อ ในปริมาณ 3-5 % ของน้ำหนักตัว	129 (79.6)	33 (20.4)
8. ปลาไหลหัวขึ้นมาสูดอากาศบนผิวน้ำแสดงว่าปลาขาดอากาศหายใจ	115 (71.0)	47 (29.0)
9. ปลาหายใจด้วยปอด	126 (77.8)	36 (22.2)
10. งดให้อาหารปลา 1 วัน ก่อนขนย้ายปลา	138 (85.2)	24 (14.8)

ตารางที่ 7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา (ต่อ)

เนื้อหาความ	คำตอบ	
	ถูก จำนวน(ร้อยละ)	ผิด จำนวน(ร้อยละ)
11. ในช่วงฤดูหนาวปลาจะกินอาหารมากขึ้น ควรเพิ่มปริมาณอาหารในการให้อาหารในแต่ละมื้อ	108 (66.7)	54 (33.3)
12. ในการนำปลาไปปล่อยควรนำถุงไปแช่ในน้ำเป็นเวลา 15-20 นาที	149 (92.0)	13 (8.0)
13. ระดับน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงปลาควรมีความลึก 1.5 - 2 เมตร	140 (86.4)	22 (13.6)
14. ปลาที่มีบาดแผลตามลำตัวควรแยกไปเลี้ยงไว้ต่างหาก	151 (93.2)	11 (6.8)
15. สถานที่เลี้ยงปลาที่เหมาะสมควรอยู่ใกล้บ้าน มีน้ำตลอดปี อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม	151 (93.2)	11 (6.8)
16. สาเหตุของการเกิดโรคปลาเกิดจากการเลี้ยงปลาหนาแน่นเกินไปแล้วทำให้ปลาเกิดการติดเชื้อโรคได้ง่าย	134 (82.7)	28 (17.3)
17. น้ำที่มีอุณหภูมิสูงจะช่วยเร่งปฏิกิริยาการเน่าเปื่อยของอาหารทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำเพียงสูงขึ้น	85 (52.5)	77 (47.5)
18. การให้อาหารปลาต้องหว่านกระจายให้ทั่วบ่อไม่ควรให้จุดใดจุดหนึ่ง	128 (79.0)	34 (21.0)
19. การตรวจสอบสีของน้ำ โดยจุ่มฝ่ามือระดับข้อศอก ถ้าเห็นฝ่ามือกลาง ๆ แสดงว่าน้ำมีคุณภาพดี	143 (88.3)	19 (11.7)
20. การใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงในน้ำ เป็นการช่วยสร้างอาหารธรรมชาติให้แก่ปลา	114 (88.9)	18 (11.1)

หมายเหตุ ข้อที่ตอบถูกมี 15 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3,4,5,6,7,8,10,12,13,14,15,16,18,19 และ 20

ข้อที่ตอบผิดมี 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,2,9,11 และ 17

จากตารางที่ 7 พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลามากที่สุดในข้อความที่ 14 “ปลาที่มีบาดแผลตามลำตัวควรแยกไปเลี้ยงไว้ต่างหาก” และข้อความที่ 15 “สถานที่เลี้ยงปลาที่เหมาะสมควรอยู่ใกล้บ้าน มีน้ำตลอดปีอยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 รองลงมาข้อความที่ 12 “ในการนำปลาไปปล่อยควรนำถุงไปแช่ในน้ำเป็นเวลา 15-20 นาทีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 ข้อความที่เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

เลี้ยงปลา น้อยที่สุดคือข้อความที่ 3 “การให้อาหารปลาในแต่ละครั้งควรให้ปลากินจนอิ่ม” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และสามารถนำประเด็นหัวข้อต่างๆ เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้

1. “ปลาที่มีบาดแผลตามลำตัวควรแยกไปเลี้ยงไว้ต่างหาก” “สถานที่เลี้ยงปลาที่เหมาะสมควรอยู่ใกล้บ้าน มีน้ำตลอดปีอยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2
2. “ในการนำปลาไปปล่อยควรนำถุงไปแช่ในน้ำเป็นเวลา 15-20 นาทีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0
3. “ปลานิลจัดอยู่ในกลุ่มปลากินเนื้อ” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 90.7
4. “การใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงในน้ำ เป็นการช่วยสร้างอาหารธรรมชาติให้แก่ปลา” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9
5. “การตรวจสอบสีของน้ำ โดยจุ่มฝ่ามือระดับข้อศอกถ้าเห็นฝ่ามือตาง ๆ แสดงว่าน้ำมีคุณภาพดี” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3
6. “ระดับน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงปลาควรมีความลึก 1.5 - 2 เมตร” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4
7. “งดให้อาหารปลา 1 วัน ก่อนขนย้ายปลา” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 85.2
8. “การใส่ปูนขาวลงในบ่อเลี้ยงปลาเป็นการช่วยปรับสภาพน้ำให้เป็นกลาง” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3
9. “ปลาคูกจัดอยู่ในกลุ่มปลากินพืช” “สาเหตุของการเกิดโรคปลาเกิดจากการเลี้ยงปลาหนาแน่นเกินไปแล้วทำให้ปลาเกิดการติดเชื้อโรคได้ง่าย” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 82.7
10. “บ่อซีเมนต์ที่สร้างใหม่ต้องนำดินกล้วยไปแช่ไว้เพื่อลดความเป็นกรด” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1
11. “ควรให้อาหารปลาวันละ 2 มื้อ ในปริมาณ 3-5 %ของน้ำหนักตัว” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6
12. “การให้อาหารปลาต้องหว่านกระจายให้ทั่วบ่อไม่ควรให้จุดใดจุดหนึ่ง” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0
13. “ปลาหายใจด้วยปอด” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8

14. “ปลาไหลหัวขึ้นมาสุมอากาศบนผิวน้ำแสดงว่าปลาขาดอากาศหายใจ” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 71
15. “ในช่วงฤดูหนาวปลาจะกินอาหารมากขึ้น ควรเพิ่มปริมาณอาหารในการให้อาหารในแต่ละมื้อ” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7
16. “น้ำที่ใช้เลี้ยงปลาที่มีสีเขียวสามารถใช้น้ำเลี้ยงปลาได้ดี” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8
17. “น้ำที่มีอุณหภูมิสูงจะช่วยเร่งปฏิกิริยาการเน่าเปื่อยของอาหารทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำเพิ่มสูงขึ้น” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5
18. “การให้อาหารปลาในแต่ละครั้งควรให้ปลากินจนอิ่ม” เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาส่วนใหญ่ ตอบถูกมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

เมื่อนำผลคะแนนรวมในคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา แต่ละคำตอบพบว่า คะแนนที่เกษตรกร ทำได้สูงสุด 20 คะแนน จำนวน 2 ราย และต่ำสุด 12 คะแนน จำนวน 4 ราย เมื่อนำคะแนนทั้งหมดมาหาค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.89 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.63 ซึ่งเมื่อนำค่าคะแนนเฉลี่ย 15.89 เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีคะแนนความรู้ความเข้าใจมากกว่าคะแนนเฉลี่ย (15.89 คะแนน) และเกษตรกรที่เหลืออีก 74 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีคะแนนความรู้ความเข้าใจน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ย (15.89 คะแนน) (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คะแนนความรู้มากกว่าค่าเฉลี่ย (15.89)	88	54.3
คะแนนความรู้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (15.89)	74	45.7
รวม	162	100

ในการศึกษาเพื่อแปลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกรผู้วิจัยได้กำหนดให้คะแนนความรู้มากกว่าค่าเฉลี่ย (15.89) เป็นความรู้ระดับดี และคะแนนความรู้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (15.89) เป็นความรู้ระดับพอใช้ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับดี และเกษตรกร ร้อยละ 45.7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาระดับพอใช้

2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา

2.2.1 จำนวนปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าจำนวนปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร ส่วนใหญ่พบว่า ร้อย 29.6 เลี้ยงปลา น้อยกว่า 200 ตัว รองลงมา ร้อยละ 27.8 45 เลี้ยงปลาอยู่ระหว่าง 200-400 ตัว ร้อยละ 24.7 เลี้ยงปลาอยู่ระหว่าง 401-600 ตัว และร้อยละ 17.9 เลี้ยงปลามากกว่า 600 ตัว (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร

จำนวนปลาที่เลี้ยง (ตัว)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 200	48	29.6
200-400	40	24.7
401-600	45	27.8
มากกว่า 600	29	17.9
รวม	162	100

จำนวนปลาที่เลี้ยง ต่ำสุด 50 ตัว

จำนวนปลาที่เลี้ยงเฉลี่ย 564.81 ตัว

จำนวนปลาที่เลี้ยง สูงสุด 5,000 ตัว

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 690.61

2.2.2 ชนิดของปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าชนิดของปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร ส่วนใหญ่พบว่า ร้อยละ 73.5 เลี้ยงปลาคูกร รองลงมา ร้อยละ 19.1 เลี้ยงปลานิล และร้อยละ 16.7 เลี้ยงปลากดหลวง (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ชนิดของปลาที่เลี้ยงของเกษตรกร

ชนิดปลาที่เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลานิล	31	19.1
ปลาคูกร	119	73.5
ปลากดหลวง	27	16.7
รวม	167	109.3

หมายเหตุ เกษตรกรเลี้ยงปลาได้มากกว่า 1 ชนิด

2.2.3 สถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า สถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.9 เลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ รองลงมา ร้อยละ 32.7 เลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ ร้อยละ 17.3 เลี้ยงปลาในกระชัง และร้อยละ 3.1 เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 สถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

สถานที่เลี้ยงปลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ่อดิน	53	32.7
กระชัง	28	17.3
บ่อซีเมนต์	76	46.9
บ่อพลาสติก	5	3.1
รวม	162	100

2.2.4 ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.6 มีขนาดของสถานที่เลี้ยงปลา น้อยกว่า 50 ตารางเมตร รองลงมา ร้อยละ 10.5 มีขนาดของสถานที่เลี้ยงปลา อยู่ระหว่าง 50-500 ตารางเมตร และร้อยละ 4.9 มีขนาดของสถานที่เลี้ยงปลา มากกว่า 500 ตารางเมตร (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลา (ตารางเมตร)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50	137	84.6
50-500	17	10.5
มากกว่า 500	8	4.9
รวม	162	100

ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาท่ำสุด 2 ตารางเมตร ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาเฉลี่ย 97.3 ตารางเมตร ขนาดของสถานที่เลี้ยงปลาสูงสุด 1,600 ตารางเมตร ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 299.32

2.2.5 การให้อาหารปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.6 ให้อาหารปลา 2 ครั้ง/วัน รองลงมา ร้อยละ 26.5 ให้อาหารปลา 1 ครั้ง/วัน และร้อยละ 1.9 ให้อาหารปลา 3 ครั้ง/วัน (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การให้อาหารปลาของเกษตรกร

การให้อาหารปลา (ครั้ง/วัน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	43	26.5
2	166	71.6
3	3	1.9
รวม	162	100

การให้อาหารปลาท่ำสุด 1 ครั้ง/วัน

การให้อาหารปลาเฉลี่ย 1.75 ครั้ง/วัน

การให้อาหารปลาสูงสุด 3 ครั้ง/วัน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 299.32

2.2.6 การทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า การทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.1 ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลา 1-2 ครั้ง/เดือน รองลงมา ร้อยละ 27.1 ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลา 2-3 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 27.1 ไม่ได้ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลา และร้อยละ 9.9 ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลา 3-4 ครั้ง/เดือน (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลาของเกษตรกร

ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงปลา (ครั้ง/เดือน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทำ	44	27.1
1-2	99	61.1
3-4	19	11.8
รวม	162	100

ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงต่ำสุด 0 ครั้ง/เดือน ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงเฉลี่ย 1.33 ครั้ง/เดือน
 ทำความสะอาดสถานที่เลี้ยงสูงสุด 4 ครั้ง/เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03

2.2.6 การป้องกันและรักษาโรคของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงการเลี้ยงปลาทำการป้องกันและรักษาโรค ของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.1 ไม่ได้ทำการป้องกันและรักษาโรค รองลงมา ร้อยละ 16.1 ทำการป้องกันและรักษาโรค 1-2 ครั้ง และร้อยละ 1.8 ทำการป้องกันและรักษาโรค 3-4 ครั้ง (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การป้องกันและรักษาโรคของเกษตรกร

การป้องกันและรักษาโรค (ครั้ง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทำ	133	82.1
1-2	26	16.1
3-4	3	1.8
รวม	162	100

ทำการป้องกันและรักษาโรค ต่ำสุด 0 ครั้ง ทำการป้องกันและรักษาโรค เฉลี่ย 0.25 ครั้ง
 ทำการป้องกันและรักษาโรค สูงสุด 4 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.634

2.2.7 การคัดแยกขนาดของปลาของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงการเลี้ยงปลาทำการคัดแยกขนาดของปลา ของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.3 ไม่ได้ทำการคัดแยกขนาดของปลา รองลงมา ร้อยละ 13.0 ทำการคัดแยกขนาดของปลา จำนวน 2 ครั้ง ร้อยละ 9.3 ทำการคัดแยกขนาดของปลา จำนวน 1 ครั้ง และร้อยละ 2.5 ทำการคัดแยกขนาดของปลา 3 ครั้ง การคัดแยกขนาดของปลาตามหลักวิชาการ จำเป็นต้องทำการคัดแยกขนาดของปลาที่เลี้ยงเพื่อแยกขนาดของปลาที่มีขนาดใหญ่และขนาดเล็กออกจากกัน เพราะปลาบางชนิดมีนิสัยกินกันเองคือปลาที่มีขนาดใหญ่จะกินปลาที่มีขนาดเล็กกว่า ดังนั้นเกษตรกรที่เลี้ยงปลาควรทำการคัดแยกขนาดของปลาในระหว่างการเลี้ยงปลา (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 คัดแยกขนาดของปลาของเกษตรกร

คัดแยกขนาดของปลา (ครั้ง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทำ	122	75.3
1	15	9.3
2	21	13.0
3	4	2.5
รวม	162	100

คัดแยกขนาดของปลาดำสุด 0 ครั้ง คัดแยกขนาดของปลาเฉลี่ย 0.42 ครั้ง
 คัดแยกขนาดของปลาสูงสุด 3 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.809

2.2.8 ระดับการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยงของเกษตรกร

ระดับการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยง คือการให้คะแนนในแต่ละหัวข้อของวิธีการเลี้ยง ถ้าเกษตรกรปฏิบัติในหัวข้อใดก็จะให้ 1 คะแนนและถ้าไม่ปฏิบัติในหัวข้อใดก็จะให้ 0 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาปรับเป็นระดับการปฏิบัติเป็น 2 ระดับคือ ปฏิบัติมากคือผู้ที่มีคะแนนอยู่ระหว่าง 3-4 คะแนน และปฏิบัติน้อย คือผู้ที่มีคะแนนอยู่ระหว่าง 1-2 คะแนน

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงการเลี้ยงปลาระดับการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยง ของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.2 มีการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยงอยู่ในระดับปฏิบัติมาก รองลงมา ร้อยละ 22.8 มีการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยงอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ระดับการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยงของเกษตรกร

ระดับการปฏิบัติของวิธีการเลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปฏิบัติมาก	177	72.2
ปฏิบัติน้อย	45	22.8
รวม	162	100

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การศึกษาทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยให้เกษตรกร ระบุทัศนคติในด้านต่างๆ โดยตั้งเกณฑ์การวัดไว้ 3 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วย	ให้	3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	1 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนแต่ละข้อความมากำหนดค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนระดับทัศนคติ} &= \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} \end{aligned}$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพ
2.34-3.00	มีทัศนคติเห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพ
1.67-2.33	มีทัศนคติไม่แน่ใจต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพ
1.00-1.66	มีทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพ

พบว่า ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 2.78 และเรื่องที่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาเห็นด้วยมากที่สุดคือ ข้อความที่ 1 “การส่งเสริมการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตโดยทั่วไปของท่านในปัจจุบันดีขึ้น” โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.93 รองลงมาคือ ข้อความที่ 2 “ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาสามารถนำไปบริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือนของท่าน” โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.91 และข้อความที่ 5 “การเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพเป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัวของท่าน” โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.88 และทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยที่สุดคือข้อความที่ 18 “ปัญหาจากการดำเนินการเลี้ยงปลาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่แล้วทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ สามารถลงมาแก้ไขได้ทันท่วงที” โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.46 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ทักษะคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

ทัศนคติ	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. การส่งเสริมการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตโดยทั่วไปของท่านในปัจจุบันดีขึ้น	151 (93.2)	10 (6.2)	1 (0.6)	2.93	0.28	เห็นด้วย
2. ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาสามารถนำไปบริโภคอย่างเพียงพอในครัวเรือนของท่าน	148 (91.4)	14 (8.6)	- (0)	2.91	0.28	เห็นด้วย
3. ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาสามารถเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานาน	143 (88.3)	16 (9.8)	3 (1.9)	2.86	0.39	เห็นด้วย
4. ผลผลิตจากการเลี้ยงปลาสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวของท่าน	138 (85.2)	24 (14.8)	- (0)	2.85	0.35	เห็นด้วย
5. การเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพเป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัวของท่าน	143 (88.3)	19 (11.7)	- (0)	2.88	0.32	เห็นด้วย
6. ท่านพอใจกับการส่งเสริมการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพที่ทางศูนย์ฯ ได้ดำเนินการอยู่	140 (86.5)	20 (12.3)	2 (1.2)	2.85	0.39	เห็นด้วย
7. การเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพช่วยให้ท่านมีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาเพิ่มมากขึ้นจากเดิม	134 (82.7)	27 (16.7)	1 (0.6)	2.82	0.40	เห็นด้วย
8. ปลาที่ท่านนำไปเลี้ยงเป็นปลาที่เลี้ยงง่ายและโตเร็ว	110 (67.9)	47 (29.0)	5 (3.1)	2.65	0.54	เห็นด้วย
9. ท่านมีความพอใจกับคำแนะนำและความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่มาส่งเสริมการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพดังกล่าว	133 (82.1)	25 (15.4)	4 (2.5)	2.80	0.46	เห็นด้วย
10. ในการที่ท่านเข้าร่วมงานส่งเสริมการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพดังกล่าวทำให้ท่านมีความสบายใจขึ้นเพราะได้ประกอบอาชีพสุจริต	135 (83.4)	26 (16.0)	4 (0.6)	2.83	0.39	เห็นด้วย
11. ท่านมีความพอใจที่ได้เลี้ยงปลาที่ทางศูนย์ฯ ส่งเสริมให้เลี้ยง	127 (78.4)	33 (20.4)	2 (1.2)	2.77	0.45	เห็นด้วย

ตารางที่ 18 ทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร (ต่อ)

ทศนคติ	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
12. ท่านคิดว่าการทำงานที่ท่านมาร่วมกับงานส่งเสริมดังกล่าวทำให้ท่านมีงานทำเพิ่มขึ้น	90 (55.5)	68 (42.0)	4 (2.5)	2.53	0.54	เห็นด้วย
13. ถ้าท่านประสบความสำเร็จในการเลี้ยงปลาท่านจะนำความรู้ไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ	140 (86.4)	21 (13.0)	1 (0.6)	2.86	0.36	เห็นด้วย
14. ถ้าในอนาคตนั้นทางศูนย์ฯ ได้จัดให้มีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาอีกท่านจะเข้าร่วมอย่างแน่นอน	139 (85.8)	22 (13.6)	1 (0.6)	2.85	0.37	เห็นด้วย
15. ท่านคิดว่าทางศูนย์ฯ นั้นมีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะให้แนะนำในการปฏิบัติงานของท่าน	112 (69.1)	44 (27.2)	6 (3.7)	2.65	0.55	เห็นด้วย
16. ท่านคิดว่าสภาพพื้นที่บริเวณนี้ นั้นเหมาะสมกับงานส่งเสริมการเลี้ยงปลาของทางศูนย์ฯ	118 (72.8)	43 (26.6)	1 (0.6)	2.72	0.46	เห็นด้วย
17. ถ้าท่านมีปัญหาในการดำเนินงานเลี้ยงปลาท่านอยากจะปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของทางศูนย์ฯ เพื่อให้แก้ปัญหของท่าน	139 (85.8)	21 (13.0)	2 (1.2)	2.85	0.39	เห็นด้วย
18. ปัญหาจากการดำเนินการเลี้ยงปลาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่แล้วทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ สามารถลงมาให้แก้ไขได้ทันที่	78 (48.1)	81 (50.0)	3 (1.9)	2.46	0.53	เห็นด้วย
19. ท่านคิดว่าการทำงานไปติดต่อกับทางศูนย์ฯ ทำให้ตัวท่านได้รับคำแนะนำที่ดีกลับมา	126 (77.8)	35 (21.6)	1 (0.6)	2.77	0.43	เห็นด้วย
20. ท่านคิดว่าจากงานส่งเสริมที่ทางศูนย์ฯ จัดให้ท่านมีส่วนอย่างมากในการพัฒนาชุมชนของท่าน	138 (85.2)	23 (14.2)	1 (0.6)	2.85	0.37	เห็นด้วย
ทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร				2.78		เห็นด้วย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรในหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อัน

4.1 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ คือ เพศ กับตัวแปรตาม คือ ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร ทดสอบโดยสถิติ ไคสแควร์ (Chi-square)

จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับ ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้วปรากฏว่าผลของค่าไคสแควร์ ที่คำนวณ ได้เท่ากับ 4.284 มีค่า P-value (Significance = ค่าความน่าจะเป็นที่ปฏิเสธ H_0) เท่ากับ .038 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่าปฏิเสธ H_0 หมายถึง เพศ มีความสัมพันธ์ กับ ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร นั่นคือเพศมีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของเกษตรกร กับ ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

เพศ	ทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร			รวม
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	3.34-3.00 คะแนน	1.67-2.33 คะแนน	1.00-1.66 คะแนน	
ชาย	90 (55.6)	6 (3.7)	0 (0.0)	96 (59.3)
หญิง	66 (40.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	66 (40.7)
รวม	156 (96.3)	6 (3.7)	0 (0.0)	162 (100.0)

χ^2 (คำนวณ) = 4.284 ค่า P-value (Significance) = .038*

ลิขสิทธิ์ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright by Chiang Mai University
All rights reserved

4.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ 12 ตัว คือ อายุ สมาชิกในครัวเรือน แรงงานในภาคเกษตร ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา รายได้ของเกษตรกร ขนาดพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา จำนวนปลาที่เลี้ยง ขนาดของสถานที่เลี้ยง และวิธีการเลี้ยง กับตัวแปรตาม คือ ทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ Statistical Package for Social Science , SPSS/PC โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน Pearson's Product Moment Correlation ดังแสดงในตารางที่ 20

ตาราง 20 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ค่านัยสำคัญ
อายุ	0.151	0.027*
สมาชิกในครัวเรือน	0.099	0.104
แรงงานในภาคเกษตร	-0.020	0.403
ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา	0.173	0.014*
รายได้ของเกษตรกร	-0.025	0.376
ขนาดพื้นที่ถือครอง	-0.042	0.297
การได้รับข่าวสาร	0.050	0.266
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	0.079	0.160
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา	0.038	0.314
จำนวนปลาที่เลี้ยง	0.132	0.047*
ขนาดของสถานที่เลี้ยง	0.147	0.031*
วิธีการเลี้ยง	-0.170	0.015*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอายุกับทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.151 แสดงให้เห็นว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับทศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือ อายุของเกษตรกรมากจะมีทศนคติที่เห็นด้วยมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.099 แสดงให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร นั่นคือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรจะมากหรือน้อยไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ -0.020 แสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานในภาคเกษตรของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร นั่นคือจำนวนแรงงานในภาคเกษตรของเกษตรกรจะมากหรือน้อยไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเลี้ยงปลากับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.173 แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาของเกษตรกรมากจะมีทัศนคติเห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรมากกว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาน้อย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของเกษตรกรกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ -0.025 แสดงให้เห็นว่ารายได้ของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร นั่นคือรายได้ของเกษตรกรไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

6. ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดพื้นที่ถือครองกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของขนาดพื้นที่ถือครองกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ -0.042 แสดงให้เห็นว่าขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกรไม่

มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร นั่นคือขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกร ไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

7.ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของ

เกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.050 แสดงให้เห็นว่าการได้รับข่าวสารของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร นั่นคือการได้รับข่าวสารของเกษตรกรมากหรือน้อยไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

8.ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของ

เกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.079 แสดงให้เห็นว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร นั่นคือการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อการยังชีพของเกษตรกร

9.ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลากับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลากับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.038 แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร นั่นคือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาของเกษตรกรมากหรือน้อยไม่มีผลต่อทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

10.ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนปลาที่เลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจำนวนปลาที่เลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.132 แสดงให้เห็นว่าจำนวนปลาที่เลี้ยงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือ เกษตรกรที่เลี้ยงปลาจำนวนมากจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรมากกว่าเกษตรกรที่เลี้ยงปลาน้อย

11. ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของสถานที่เลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของขนาดของสถานที่เลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ 0.147 แสดงให้เห็นว่าขนาดของสถานที่เลี้ยงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือเกษตรกรที่มีขนาดของสถานที่เลี้ยงมากจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรมากกว่าเกษตรกรที่มีขนาดของสถานที่เลี้ยงน้อย

12. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของวิธีการเลี้ยงกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรเท่ากับ -0.170 แสดงให้เห็นว่าวิธีการเลี้ยงของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ที่ระดับระดับความเชื่อมั่น 0.05 นั่นคือวิธีการเลี้ยงของเกษตรกรที่ปฏิบัติน้อยจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการเลี้ยงปลาเพื่อยังชีพของเกษตรกรมากกว่าเกษตรกรที่ปฏิบัติมาก

ตาราง 21 สรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีนัยสำคัญและไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตัวแปร	ไม่มีนัยสำคัญ(NS)	มีนัยสำคัญ(S)
- เพศ		/
- อายุ		/
- สมาชิกในครัวเรือน	/	
- แรงงานในภาคเกษตร	/	
- ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลา		/
- รายได้ของเกษตรกร	/	
- ขนาดพื้นที่ถือครอง	/	
- การได้รับข่าวสาร	/	
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่	/	
- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา	/	
- จำนวนปลาที่เลี้ยง		/
- ขนาดของสถานที่เลี้ยง		/
- วิธีการเลี้ยง		/